

(folytatás a 13. oldalról)

Az I. Jász Világtalálkozón, 1995-ben Jászberény Város Díszpolgára címmel ismerték el 20 éves oktató-nevelő munkáját, mely során Varga tanár úr *mérhetetlen tudást, emberséget, életmintát adott tanítványai számára, akik méríthettek ebből az indíttatásból.*” (Jászkürt, 1995. augusztus)

Az irodalomtörténész, tudós 1960-tól szinte élete utolsó pillanatáig dolgozott. 2007. június 26-án azonban Budapesten a szíve megszűnt dobogni, életének 95. esztendejében hazatért Urához. Hamvait július 10-én a jászberényi Fehértói temetőben helyezték örök nyugovóra.

2017 a Lehel Vezér Gimnázium 250 éves évfordulója éve volt. Egész évben különböző programokra, megemlékezésekre került sor. Kiemelt esemény volt dr. Varga Imrére, az iskola eminens diákjára, nagy tudású magyar-francia szakos polihisztor tanárára, a nagybetűs emberre való emlékező ünnepség. A család és a városi önkormányzat az ünnepségen emléktáblával adózott emlékének. Az emléktábla alatt elhelyezték a tisztelet virágait a volt és a jelen diákképviselők, az iskola igazgatója és a családtagok.

Az emléktábla üzenet, megemlékezés a tanárról, a tudósról, az emberről, dr. Varga Imréről. Írásommal szerettem volna úgy emlékezni, hogy látható legyen igazak tanár úrra Vajda János szavai: *„Emléke, nyoma fönny marad, Ki mi nagyot tett, szépet gondolt, Örökké él, mert egyre hat.”*

Források

Jászberényi József nádor főgimnázium értesítői 1923-1944 között

Jászberényi Állami Lehel Vezér Gimnázium évkönyvei 1946-1949 között

Kárpáti Márta: Emléktábla a császárnak, Berényi Café: 2017. 04. 17.

Hatvan év az MTA Irodalomtudományi Intézetében Intézmény- és tudománytörténeti metszetek Írták és összeállították az MTA BTK Irodalomtudományi Intézetének munkatársai 2016 Magyar Könyvszemle 2009. 125-126 p.

Tüskés Gábor: Nekrológ

Balog János: In memoriam

dr. Varga Imre, Jászkürt, 2007

Helikon, 1970. 318-319 p.

Volt tanítványok emlékezése

Csörgő Terézia
ny. biológia-kémia szakos
középkisiskolai tanár

Látnivalók az alsószentgyörgyi tájházban

Elsőként legújabb szerzeményünket a barokkos kivitelű szépséges *almáriumot* mutatjuk be, melyet nemrégiben kaptunk ajándékba Bertalan Jánostól, Jászládány emeritus jászkapitányától. Az ajándékozó alsószentgyörgyi származású, akinek redemptus ősei közhivatalokat is betöltöttek a községben. A becses bútordarab édesanyja hagyatékából került hozzánk.

Almárium. Fotó: Marton Rita

Az almárium a 19. század közepén jelenik meg, mint a konyhaszekrény, vagy a kredenc elődje, elsősorban a vagyonos gazdacsaládoknál. A szegényebeknél a kaszli, vagy a tányéros volt a konyha tartozéka. A falu idővel egyre több újítást, a városi rétegre jellemző bútort vett át. Mindez inkább dísz, a vagyoni állapot kifejezése a parasztpolgári társadalomban. Valószínű ennek az almáriumnak is inkább díszértéke volt a tisztaszobában. Az üvegezett, kétajtós, polcozott felső része alkalmas volt a különféle díszedények bemutatására. Az alsó kétajtós, polcozott része pedig a család egyéb értékeit tartalmazta (textíliák, fémeszközök). Tájháunkban most is ez a szerepe, de mi elhelyeztünk a díszedények mellé olyan tárgyakat is, melyek eddig elkerülték látogatóink figyelmét.

Ilyen a *vajnyomó mintafa*, amely trapéz alakú, egyetlen fából kifaragott eszköz. A keretbe tett vajra nyomták rá a szép forma kialakítására szolgáló, véssett szőlődísz, vagy virágdísz. A másik régi érdekesség a hasáb alakú, faragással, véséssel díszített *borotvatok*.

Fedelét félrefordítva lehet kinyitni. Az oldalakon ékrovásos díszítés fut, a fedelén virágdísz láthatunk. Kár, hogy a faragó a bicskájával sem nevet, sem évszámot nem jelölt meg, de tudjuk, hogy a különböző borotvatartók a 19. században nagyon elterjedtek voltak a Jászkunságban is.

Népművészetünk díszítő technikájának változatossága legjobban a *guzsalyokon* figyelhető meg. Nálunk a talpas guzsaly, mint a fonás egyik eszköze volt a legdíszítettebb használati tárgy. Tájháunkban őrzött guzsalyoknak a készítője nem egyszerű falusi fűrő-faragó ember lehetett, hanem olyan mesterember, aki gondosan megtervezte a talp és a szár mintázatát, és aztán szépen megmunkálta a guzsaly egész felületét.

Vajnyomó minta. Fotó Marton Rita

A guzsalytalpon rozettás minta, cserépből kiinduló dús levelű virág, a száron szakaszokra osztva különböző minták (tulipán, szív) váltogatják egymást. A két részből álló száron, dróton függő ólomcsörgőt helyeztek el. Egyik csörgős guzsalyon a száron közepén K. T. tulajdonosi monogram, alul IHS: Jézus Krisztus monogramja, és az elkészítés éve: 1857 látható. Egy ilyen gazdagon ékesített guzsaly szerelmi ajándékként is szolgált, mint az udvarlás egyik megnyilatkozása. A szép és gondosan kimunkált formának kellett meggyőznie a leányt az ajándékozó legény érzelmeiről. Biztosan nagyon tetszett a szép ajándék a legény szíve választottjának.

Lukácsi László helytörténeti kutató

Faragott borotvatok

Fotó: Matron Rita

Faragott guzsalytalpak

Fotó: Marton Rita

Guzsalytalp 1857-ből

Fotó: Marton Rita

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Jászság gazdag népdalanyagából a *Jász Múzeumért Alapítvány* 1998-ban elsőként jelentette meg az azóta már második kiadást megért *A jászsági zölderdőbe...* című népzenei kazettát a Jártató Zenekar és jászsági énekesek közreműködésével, amelyet 2006-ban CD formában is kiadtak.

Ezt a népzenei hangzó anyagot, mint oktatási segédanyagot ma is nagyon sok művészeti iskolában és néptánc-együttesben használják, s ez tette közzismertté a Jászság méltatlanul elfeledett gazdag népdal és népzenei anyagát.

A népzenei kazetta kiadása óta eltelt 22 esztendő, a CD megjelenése óta pedig 14 év. Elérkezett az idő egy újabb hangzó anyag megjelentetésére, amelyhez a szakmai anyag már a rendelkezésünkre is áll, hiszen Pál Mihály országosan ismert népzeneész, zenetanár és zenekutató az elmúlt évek alatt tovább folytatta a Jászság népdalanyagának összegyűjtését, és összeállított egy újabb, két CD-nyi jászsági népzenei hangzóanyagot.

A Jász Múzeumért Alapítvány ismét a nemes ügy mellé állt, és **2020 karácsonyára tervezi kiadni a Jászság legújabb, dupla népzenei CD-jét *Ha bemegyek a Lehel szállodába – Népdalok a Jászságból* címmel.**

A CD kivitelezése, zenekaros megszólaltatása Pál Mihály és zenészbártaiknak (10 zenész, 5 énekes) készül el.

Szerkesztő: Pál Mihály népzeneész, zenekutató

Zenei rendező: Salamon Beáta Prima díjas népzeneész

Közreműködik: a Dobroda Zenekar, Balogh Kálmán, Hrúz Szabolcs, Havasréti Pál, Majorosi Marianna, Kovácsné Lajos Krisztina, Szoboszlai Balázs, Bolla János, Tamás Zsigmond.

A Jász Múzeumért Alapítvány szokásához híven a készülő dupla CD-re most is előfizetőket vár.

A CD előfizethető – 3000 forintos előfizetői áron – a Jász Múzeumban és a múzeum e-mail címén (jaszmuzeum@gmail.com), valamint az előfizetést gyűjtőknél 2020. augusztus 30-ig.

Hortiné dr. Bathó Edit,
a Jász Múzeumért Alapítvány elnöke